

เบิกจ่ายงบประมาณโดยการจัดทำเอกสารเท็จ

เมื่อเจ้าหน้าที่ของรัฐมีหน้าที่ต้องดำเนินโครงการที่หน่วยงานกำหนดขึ้น แนวทางปฏิบัติราชการที่ดีคือ เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการดำเนินโครงการต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ แต่ถ้าเมื่อใดที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นไม่ปฏิบัติให้ถูกต้องเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการ ใครต้องรับผิดชอบความเสียหายที่เกิดขึ้น และต้องรับผิดชอบต่อตำแหน่งอย่างไร ฉบับนี้จึงได้นำคดีความอาญาที่เกี่ยวกับการดำเนินโครงการของหน่วยงานที่เจ้าหน้าที่มีพฤติการณ์ดำเนินโครงการไปโดยไม่ถูกต้องมาให้ทุกท่านได้รับทราบถึงข้อเท็จจริงว่ามีความเป็นมาอย่างไรศาลจึงถือเป็นความผิด

คดีนี้เป็นกรณีของ อบต.แห่งหนึ่ง ได้จัดทำโครงการอบรมสัมมนาเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ของ อบต. เดิมกำหนดสถานที่ดำเนินการ ณ ห้องประชุม อบต. แต่จำเลยที่ ๒ (นายก อบต.) เห็นว่าห้องประชุมจะไม่เพียงพอกับจำนวนผู้เข้าอบรม จึงแนะนำให้ไปใช้ห้องประชุมของบริษัทแห่งหนึ่ง และขอให้บริษัทนี้ดำเนินการจัดเลี้ยงอาหารกลางวันและอาหารว่าง บริษัทดังกล่าวตอบรับ โดยข้อเท็จจริงบริษัทไม่คิดค่าใช้จ่ายในการจัดอบรมทั้งในส่วนของการอาหารกลางวัน อาหารว่าง และการตกแต่งสถานที่ ซึ่งเดิมทางจำเลยที่ ๑ (ผอ.กองคลัง) ได้ดำเนินการทำเรื่องเพื่อเบิกจ่ายให้กับบริษัทโดยออกเช็คในนามพนักงานของบริษัท แต่เมื่อพนักงานรับเช็คจากเจ้าหน้าที่ของ อบต. ไปแล้ว ทางบริษัทห้ามไม่ให้พนักงานรับเงินหรือยุ่งเกี่ยวกับการรับเงินจากบุคคลอื่นหรือหน่วยงานอื่น พนักงานรายนั้นจึงได้กลับไปให้ อบต. และรายงานให้จำเลยที่ ๑ ทราบ และคืนเช็คฉบับดังกล่าวรวมทั้งเอกสารฎีกาให้กับจำเลยที่ ๑ ต่อมาจำเลยที่ ๑ ก็เสนอเรื่องให้จำเลยที่ ๒ อนุมัติเบิกจ่ายค่าจ้างเหมาทำอาหารว่างและอาหารกลางวัน ค่าตกแต่งสถานที่อบรมพร้อมอุปกรณ์และเครื่องขยายเสียงในโครงการ ตามกระบวนการจัดจ้างทั้งสองรายการใหม่ โดยเปลี่ยนชื่อผู้รับจ้างเป็นนาย ล. ซึ่งเป็นเพียงผู้รับจ้างทำอาหารกลางวันให้แก่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเท่านั้น และไม่ได้รับจ้างงานดังกล่าวจริง แต่ได้รับคำร้องขอจากญาติที่ทำงานอยู่ที่ อบต. ให้ช่วยลงลายมือชื่อให้พร้อมส่งหลักฐานอื่นประกอบการเบิกจ่าย เมื่อได้เบิกเงินแล้วก็นำเงินสดมามอบให้กับเจ้าหน้าที่กองคลัง โดยจำเลยที่ ๑ อ้างว่าดำเนินการตามคำสั่งของจำเลยที่ ๒ ส่วนจำเลยที่ ๒ ก็อ้างว่าได้ลงลายมือชื่อเป็นผู้อนุมัติในฎีกาเบิกเงินงบประมาณโดยถูกต้องตามลำดับขั้นตอนของกฎหมาย ศาลเห็นว่า จำเลยที่ ๑ ย่อมมีหน้าที่ตรวจสอบความถูกต้องเกี่ยวกับการเบิกจ่าย งานรับรองสิทธิการเบิกเงินงบประมาณ การควบคุมการปฏิบัติเกี่ยวกับการเบิกจ่าย พิจารณาตรวจสอบรายการเงินต่าง ๆ ตรวจสอบการเบิกจ่ายวัสดุครุภัณฑ์ การจัดซื้อ การจ้าง รวมทั้งมีอำนาจหน้าที่ และปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบข้อบังคับของราชการอย่างเคร่งครัด และจำเลยที่ ๒ ย่อมต้องมีหน้าที่รับผิดชอบในการบริหารราชการของ อบต. ให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ ที่สำคัญจำเลยทั้งสองทราบดีว่า นาย ล. มิได้เป็นผู้จัดทำอาหาร และตกแต่งสถานที่อบรมแต่อย่างใด การที่ทั้งสองร่วมกันลงลายมือชื่อในฎีกาเบิกเงินอันเป็นเท็จ แม้ไม่ทุจริตก็เป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ และมาตรา ๑๖๒ (๑) (๔) ศาลตัดสินให้จำคุกคนละ ๒ ปี คดีนี้ไม่มีหลักฐานเพียงพอว่าจำเลยได้เบียดบังเงินไปเพื่อประโยชน์ส่วนตัวหรือของผู้อื่นและคืนเงินแล้ว จึงไม่ต้องคืนเงินให้ อบต. อีก (คำพิพากษาศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาค ๗ คดีหมายเลขแดงที่ อท ๑๔๑/๒๕๖๖)

จากคดีตัวอย่างนี้ทำให้เห็นว่า แม้จำเลยจะไม่ได้มีเจตนาพิเศษโดยทุจริตในฐานะที่เป็นเจ้าพนักงานแล้วใช้อำนาจในตำแหน่งเบียดบังเอาเงินไปเพื่อประโยชน์ส่วนตัวหรือผู้อื่นที่นำมาซึ่งความเสียหายแก่รัฐก็ตาม แต่การที่ได้ดำเนินการจัดทำเอกสารประกอบการเบิกจ่ายอันเป็นเท็จ ก็ได้ทำให้เกิดความเสียหายไป และยังคงต้องได้รับโทษทางอาญา และเมื่อได้รับโทษจำคุกผลต่อมาก็คือ ผู้บังคับบัญชาที่ต้องพิจารณาโทษทางวินัยเพื่อให้พ้นจากตำแหน่งต่อไป ดังนั้น หากท่านใดมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเบิกจ่ายงบประมาณไม่ว่าจะขั้นตอนใดก็ขอให้พิจารณาดำเนินการโดยคำนึงถึงหลักความถูกต้อง โปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ และต้องเป็นไปตามระเบียบแบบแผนของทางราชการโดยเคร่งครัดด้วย